

**СРЕДНО УЧИЛИЩЕ “АРГИРА ЖЕЧКОВА” - ГРАД СЛИВЕН**

*град Сливен, бул. „Стефан Караджа” № 2А  
тел: (044)624672, факс:(044) 636314, e-mail: argira\_school@abv.bg*

Утвърдена със заповед № РД 06 – 528  
от 11.09.2020 г. на директора  
на СУ „Аргира Жечкова“ град Сливен

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ  
ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И  
УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ**

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за  
предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия  
съвет на проведено заседание на 11.09.2020 г.

## **Въведение**

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на СУ „Аргира Жечкова“ за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

## **НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА**

- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)

- 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;

- 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;

- 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;

- Закон за предучилищното и училищно образование;

- Стандарт за приобщаващото образование.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

### **Дефиниция за Уязвимите групи**

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката и стават жертва или попадат в ситуация на риск.

За нас предоставяне на равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи означава всички ученици, да взимат участие в училищния живот. Като се създадат условия за равнопоставеност и равни възможности пред уязвимите групи от хора в различни сфери на училищния живот /образование, трудова среда, религиозна дейност, свободно време, развитие на живот в общността и т.н/ които да осигурят и улеснят тяхното пълноценно участие в зависимост от техните възможности, желания и избор.

**Нашето разбиране за ефективна подкрепа за уязвимите лица и групи** включва адаптирането им в училищната средата. Съвкупност от адекватни мерки, прилагани и предоставяни по начин, съобразен с конкретните и индивидуални нужди за уязвимите групи. Насоката в работата на педагогическия екип е да създаде условия за активно участие на учениците в училищния живот за възпитаване в самостоятелност и устойчивост в независима социална среда.

### **Водещи принципи при реализацията на програмата**

- ✓ Равен достъп и приобщаване на всеки ученик от уязвимите групи
- ✓ Равнопоставеност
- ✓ Съхраняване на етнокултурното многообразие

#### **1. Предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи чрез образование и толерантност**

Образованието има за цел да осигури и да развие възможности, необходими за учениците, за постигане на цели, вземането на решения и реализирането им. Целите ни за толерантно обучение са многообхватни, засягащи диапазон ценности, знания и умения в контекста на човешкото достойнство, права и свобода. Толерантността присъства в училище чрез, учебното съдържание и опита придобит в хода на обучението. Образованието като целенасочена социализация на учениците е най-

прекия път за формиране на и закрепване на социални ценности. Училището е център на образованието, то е място, където толерантността се осъществява и където тя се преподава.

#### **Спратегии за образование за толерантност:**

- Отговорност на училището за образование и толерантност;
- Инклузивното образование: то е тясно обвързано с педагогиката на инклузивното/включващото обучение като иновационна педагогика, основана на принципите: приемане и признаване на различието; колективност; диференциация на образователното съдържание спрямо индивидуалните потребности; персонализация на обучението; диверсификация (разнообразие) на образователните ресурсни методи и средства (професионални, дидактически, материални, технически и др.); приоритетно значение на индивидуалното учене; справедливост в оценяването на постиженията; взаимност, равнопоставеност и съвместно усъвършенстване;
- Създаване на положителен климат;
- Признаване ценността на различните култури, увеличаване на ценността на малцинствените, без да се обезценява значението на културата на мнозинството;
- Налагане на интеркултурен подход във всички области на организация и живот на училището;
- Стимулиране на взаимна солидарност;
- Плурализъм (множественост на мнения, становища, изяви) в придобиването на знания.

## **2. Приобщаване на учениците от уязвими групи**

Приобщаването е водеща ценност в СУ „Аргира Жечкова“. То е свързано с различията, потвърдението или допускането на множество мнения, възгледи или гледни точки по даден въпрос и равнопоставеност. Участието на всеки човек в общите дела е безусловно право и важен ресурс, независимо от неговия пол, увреждане, раса, етническа принадлежност, религия или възраст. Затова се насочваме към осигуряване на условия за включването на всички ученици в общи дейности.

Усилията в процеса на приобщаване са насочени към промяната на средата а не на индивида чрез използване методи на преподаване и изпитване подпомагащи процеса.

Ефективното приобщаване е непрекъснат процес, който изисква по - широк поглед върху личното развитие и активността на ученика. Приобщаването в образованието е един от аспектите в приобщаването в обществото. Приобщаващото образование означава че, всички ученици в едно училище, независимо от техните силни или слаби страни, в която и да е било област, стават част от училищната общност.

### **Стратегии за повишаване участието на учениците спомагащи за тяхното приобщаване в училищния и обществен живот**

- Откриване и премахване на бариерите пред приобщаването;
- Извличане на поука от вече натрупания опит;
- Постигане на промени в полза на всички ученици;
- Свеждане до минимум пречките за учене и участие в образованието на всички ученици;
- Повишаване нивото на участие на учениците в училищния живот;
- Намаляване на изолацията им от различните култури, учебни програми и общности;
- Изграждане на общности, възприемане и утвърждаване на ценности;
- Създаване на чувство за принадлежност;
- Създаване на политика и практика в училище, която да отговаря на многообразието на ученици така, че всички да бъдат равнопоставени;
- Създаване на професионално отношение към приемането на различния като ресурс, а не като проблем;
- Изготвяне на стратегии и разнообразни подходи за приобщаващо образование;
- Създаване на гъвкави и отворени учебни процеси;
- Предоставяне на гостоприемна и подкрепяща образователна среда.

### **3. Работа на учителя с проблемни ученици и уязвими групи**

Учениците от тези групи се свързват с: ниска интелигентност и обучаемост; емоционална лабилност и ниска адаптируемост; импулсивност; учебни затруднения и липса на удовлетвореност от обучението; съмнения в собствените качества.

Обикновено тези ученици се учат незадоволително, но и нарушават изискванията на училищната дисциплина, правилата за поведение и извън училище. Причини за това състояние са недостатъчно общо развитие и проблеми с възпитаността.

Признаци за изоставане в общото развитие на ученика:

- неустойчиви познавателни интереси и нежелание да се учи, което вади до неуспеваемост;
- неумение да определя главното в различни ситуации;
- неувереност при изпълнението на поставените му задачи;
- повторението на едни и същи грешки в ученето и поведението;
- ниска работоспособност и бърза уморяемост;
- разрив на думи и дела;
- нежелание да преодолява трудности;
- равнодушие към обкръжаващите го хора;
- ниска възискателност към себе си.

Основните ни принципи за работа с такива ученици са: признаване, приобщаване и уважение на различното в тях.

**Подходи за работа на учителя с проблемни ученици и уязвими групи в учебния процес**

- Определяне на педагогически цели;
- Използвана методика на работа, която съхранява самочувствието на ученика;
- Установяване и предписване на правила за дейността на учебния процес;
- Обяснения;
- Начини на поставяне на учебни проблеми;
- Планиране на работата;
- Предварителна подготовка;
- Организация на работата;
- Използване на дидактически методи за онагледяване;
- Отделяно внимание към нуждите на учениците;
- Мотивиране и ориентация на учениците;
- Изпитване и оценяване;
- Анализ на резултатите;
- Взаимоотношения “учител – ученик“;
- Стандарти за индивидуална и групова работа, които се налагат от учителя;
- Условия за работа;

- Увеличаване на похвалите и вниманието;
- Състав на групите при групова работа.
- Създаване на ефективни учебни взаимодействия, чрез предоставяне на модел за правилен отговор, даване на информация и проверка дали са я разбрали правилно, проверка на правилността на отговора и похвала за успехите.

#### **4. Развитие на интеркултурната компетентност за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи**

Интеркултурната компетентност е способност да се разбират социокултурните различия и да се действа успешно в разнообразната културна среда. Което ще даде възможност да се формира компетентност в знанията, навиците, отношенията и поведението на училищната култура и да се включи в процеса на обучение и възпитание.

Задачата на училището ни е:

- Приемане на различията като необходимост за човешкото съществуване, уважение на различията в поведението и уважение на различията в ценностите;
- Интелектуално (опитно) разбиране и анализ на съществуващите културни различия;
- Приемане на културното разнообразие като “нормално“ и културните различия като позитивни форми на опит и решаване на проблеми;
- Оценяване на собствената религиозна култура и светоглед като едни от многото;
- Намаляване на влиянието на предразсъдъците относно културните различия и ценности;
- Уважение на човешкото достойнство и човешките права.

#### **5. Предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи чрез професионално образование и обучение**

Целите ни са чрез професионално образование, обучение и стратегически подходи и механизми да подпомогнем интеграцията и предоставим равни възможности на обучаемите в СУ „Аргири Жечкова” в обществото.

Професионалното образование осигурява усвояване на общообразователен минимум за средно образование и придобиване на квалификация по професия. Осигурява условия за придобиване на познания и умения в обучаемите необходими за тяхното

икономически и социално развитие, както и за индивидуалното и културно израстване на личността в обществото.

Придобиване на професионални компетенции у обучаемите които са качества на личността, формирани на основата на придобити знания и умения, спомагащи за проявяване на инициатива, за работа в екип в процеса на училищния живот, интегрирането и приобщаването им в обществото като пълноценна личност.

Стратегиите ни за работа чрез професионално образование и обучение са:

- Запознаване на учениците с възможностите на професионално образование и обучение;
- Предоставяне на становище за кариера и професионално развитие;
- Мотивиране отношение към образованието;
- Мотивиране отношение към професията и квалификацията;
- Мотивиране за интеграция и социален растеж;
- Предоставяне на добре оборудвана база;
- Планиране на работата;
- Предварителна подготовка;
- Организация на работата;
- Отделяно внимание към нуждите на учениците;
- Индивидуална работа.